Tentamen i matematiska metoder E1, TMA042, del C, 2002-01-18, kl 8.45-12.45
Hjälpmedel: Inga, ej heller räknedosa
Telefon: Fredrik Altenstedt, tel. 0740 - 459022
OBS: Fyll i allt på skrivningsomslaget. Ange namn och personnummer på varje inlämnat blad!

---

1. Låt $f(x,y)=(x^3-y^4)\ln(e-2+x^4+y^4)$.

a) Bestäm en ekvation för tangentplanet till ytan $z=f(x,y)$ i punkten $(1,1,0)$. (4p)

b) Vilka värden antar $f'_{\boldsymbol{v}}(1,1)$ (= riktningsderivatan av f i punkten $(1,1)$ i riktningen $\boldsymbol{v}$), $\boldsymbol{v}\in\{(x,y): x^2+y^2=1\}$? (3p)

2. Bestäm alla stationära punkter till funktionen $f(x,y)=x^3-2xy+2y^2$ och avgör deras typ. (6p)

3. Låt $\Omega=\{(x,y): x>0,\ y>0\}$, $u=xy$, $v=\frac{x}{y}$.

a) Visa att tillordningen $(x,y)\mapsto(u,v)$ är lokalt bijektiv i varje punkt i Ω. (2p)

b) Bestäm en funktion $f(x,y)$ som satisfierar
$x\,f'_x+y\,f'_y-2f=x^3y\cos(xy)$, $f(x,\sqrt{x})=0$ för $(x,y)\in\Omega$. (6p)

c) Beräkna arean av det område i Ω som begränsas av kurvorna
$y=\frac{1}{x}$, $y=\frac{3}{x}$, $y=\frac{x}{2}$ och $y=2x$. (4p)

4. Låt $f(x,y)=(x^2+y^2)^2+\dfrac{2}{2-x^2-y^2}$, *l.e.* = längdenhet = *dm*.

a) Insidan av ett glas ges av $z=f(x,y)$, $x^2+y^2\le 1.21$. Man fyller vatten i glaset tills det står $2\,l.e.$ högt. Hur mycket vatten finns då i glaset? (4p)

b) Är f differentierbar i origo? (2p)

5. Beräkna det arbete som kraftfältet $\mathbb{F}(x,y)=\left(2y\sqrt{y}\sinh x+x^3,\ 3\sqrt{y}\cosh x+x\right)$ uträttar längs kurvan $C: y=\cosh(x),\ -\ln(2+\sqrt{3})\xrightarrow{x}\ln(2+\sqrt{3})$ (4p).
Beräkna även längden av C (3p). (7p)

6. Visa att funktionen
$$f(x)=\begin{cases}\dfrac{e^{\sin x}-1}{\ln(x+1)}, & x\neq 0\\ 1, & x=0\end{cases}$$
är deriverbar i origo. (4p)

7. a) Definiera inre punkt till en mängd och öppen mängd. (2p)

b) Låt $\mathbb{F}$ vara ett fält som är C^1 i $\mathbb{R}^3$. Visa att om kurvintegralen $\int_C \mathbb{F}\bullet d\boldsymbol{r}$ är oberoende av vägen i $\mathbb{R}^3$ så är $\mathbb{F}$ konservativt i $\mathbb{R}^3$. (6p)

BB

Tentamen i matematiska metoder E1, TMA042, del C, 2001-08-24, kl. 12.15-18.15
Hjälpmedel: Inga, ej heller räknedosa
Telefon: Anna Nordqvist, tel. 0740 - 459022
OBS: Fyll i allt på skrivningsomslaget. Ange namn och personnummer på varje inlämnat blad!

1. Låt $F(x,y,z,t)=\dfrac{\arctan(2x-3y+z)+t}{x^2+y^2+z^2+t^2}$
Beräkna riktningsderivatan av F i punkten $(1,1,1,1)$ i riktningen $(-2,-2,1,-1)$.
I vilken riktning växer funktionsvärdena $F(x,y,z,t)$ snabbast i punkten $(1,1,1,1)$? (5p)

2. Låt $\Omega=\{(x,y):|x|<\frac{\pi}{2}, 1<y\}$, $u=y-\sin x$ och $v=y\sin x$.
a) Visa att u, v duger som nya variabler i Ω. (2p)
b) Lös problemet $\tan(x)z'_x - yz'_y = y+\sin(x)$, $z(\frac{\pi}{6},y)=\cosh(\frac{y}{2})-y$, $(x,y)\in\Omega$. (6p)
c) Beräkna $\iint_D \dfrac{y^2-\sin^2 x}{y\tan x}dxdy$ där området D ges av olikheterna
$0<x<\frac{\pi}{2}$, $\frac{3}{2}+\sin x\le y\le 2+\sin x$, $1\le y\sin x\le 2$. (4p)

3. Beräkna längden av kurvan $y=\ln x$, $1\le x\le\sqrt{3}$. (4p)

4. För vilka reella tal α,β har $\dfrac{(\tan x - x)^\alpha}{(\tan x + x)^\beta}$ ett gränsvärde då x går mot 0? (4p)

5. Låt $F(x,y)=(x-y)^4+2x^2y^2$.
a) Bestäm det minsta och det största avståndet mellan origo och en punkt på kurvan $C: F(x,y)=18$. (6p)
b) Visa att kurvan C lokalt i punkten $(\sqrt{3},\sqrt{3})$ är en funktionskurva $y=f(x)$ och ange en ekvation för tangenten till denna kurva i punkten $(\sqrt{3},\sqrt{3})$. (3p)

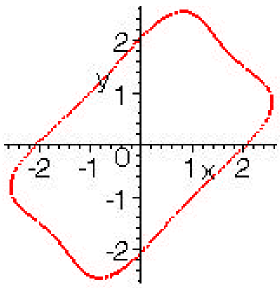

6. Låt $r(\varphi)=2\sqrt{\cos^2(2\varphi)+\sin^2(4\varphi)}$ och
$C: r=r(\varphi)$, $\frac{\pi}{4}\xrightarrow{\varphi}\frac{3\pi}{4}$ (r,φ polära koordinater).
a) Beräkna det arbete som kraftfältet $(\sin(2x)\sin(2y), -\cos(2x)\cos(2y))$ uträttar då en partikel förflyttas längs C. (2p)
b) Beräkna arean av det område som omslutes av C. (4p)

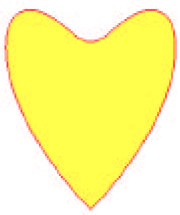

7. **a)** Definiera "positivt definit kvadratisk form". (2p)
b) Definiera "randpunkt till en mängd $M\subset\mathbb{R}^n$". (2p)
c) Formulera och bevisa Greens sats. (6p)

BB

Tentamen i matematiska metoder E1, TMA042, del C, 2001-03-05, kl 14.15-18.15
Hjälpmedel: Inga, ej heller räknedosa
Telefon: Erik Svensson, tel. 0740 - 459022
OBS: Fyll i allt på skrivningsomslaget. Ange namn och personnummer på varje inlämnat blad!

1. Låt $f(x,y) = x^3 + y^3 + 3xy$.

a) Bestäm en ekvation för tangentplanet till ytan $z = f(x,y)$ i punkten $(2,-1,1)$. (3p)

b) Beräkna riktningsderivatan av f i punkten $(1,-1)$ i riktningen $(1,1)$. (2p)

c) Bestäm alla stationära punkter till f och deras karaktär. (5p)

2. Vilka värden antar $f(x,y) = \cos(x) + \cos(y) + \sin(x+y)$
på triangeln $x \geq 0,\ y \geq 0,\ x + y \leq \pi$? (6p)

3. Låt $u = y e^x,\ v = \frac{x}{y}$ och $D = \{(x,y) : x > 0,\ y > 0\}$.

a) Visa att tillordningen $(x,y) \mapsto (u,v)$ är lokalt bijektiv i varje punkt i D. (2p)

b) Bestäm en funktion $f(x,y)$ som satisfierar
$x f'_x + y f'_y = (x+1) f,\quad f(y^2, y) = e^{y^2}$ för $(x,y) \in D$. (6p)

c) Beräkna $\iint_\Delta (x^2 + x) y^{-3} dxdy$ där Δ är det område i planet som begränsas
av kurvorna $y = e^{-x},\ y = 2e^{-x},\ y = 2x$ och $2y = x$. (6p)

Ledning till **b)** och **c)**: använd u,v som nya variabler.

4. Beräkna det arbete som kraftfältet $\mathbb{F}(x,y) = (xy + y\cosh(xy),\ xy + x\cosh(xy))$
uträttar då en partikel förflyttas från $(3,0)$ till $(-3,0)$ moturs längs cirkeln
$x^2 + y^2 = 9$. (6p)

5. Beräkna $\displaystyle\lim_{x\to 0} \frac{\ln(1+x^3) + 6(\sin(x) - x)}{\sqrt[5]{1+x^5} - 1}$. (4p)

6. **a)** Visa att om en funktion $f : \mathbb{R}^2 \to \mathbb{R}$ är differentierbar i en punkt (a,b)
så är den kontinuerlig i (a,b). (4p)

b) Låt $f, g : \mathbb{R} \to \mathbb{R}$ vara funktioner som är kontinuerliga på $[a,b]$ och
$g \geq 0$. Visa att det finns ett $\xi \in [a,b]$ så att $\int_a^b f(x) g(x) dx = f(\xi) \int_a^b g(x) dx$. (4p)

c) Definiera konservativt kraftfält. (2p)

BB

Tentamen i matematiska metoder E1, TMA042, del C, 2000-01-15, kl 8.45-12.45
Hjälpmedel: Inga, ej heller räknedosa.
Telefon: Erik Alapää, tel. 0740-459022
OBS: Ange linje och inskrivningsår samt namn och personnummer på skrivningsomslaget.
Ange namn och personnummer på varje inlämnat blad du vill ha rättat!

1. Låt $f(x,y) = 1 + \sinh\left(\sin\left(x^2+y^2\right)\right) - \cosh(\cos(xy))$.

a) Ange en ekvation för tangentplanet till ytan $z = f(x,y)$ i punkten $\left(\sqrt{\frac{\pi}{2}}, \sqrt{\frac{\pi}{2}}, 0\right)$. (4p)

b) Beräkna riktningsderivatan av f i punkten $\left(\sqrt{\frac{\pi}{2}}, \sqrt{\frac{\pi}{2}}\right)$ i riktningen $(1,1)$. (2p)

2. Bestäm alla stationära punkter till funktionen $f(x,y) = x^3 + y^3 - 9xy$ och avgör deras typ. (6p)

3. Låt $D = \{(x,y) : 0 < x < y\}$ och $u = 1 + x^2y^2,\ v = x + y$.

a) Visa att tillordningen $(x,y) \mapsto (u,v)$ är lokalt injektiv i D. (2p)

b) Lös problemet $xf'_x - yf'_y = x^2 - y^2,\ f(x,3x) = 1 + 8x^2 + 9x^4,\ (x,y) \in D$. (6p)

4. Låt $\mathbb{F}_1 = \left(\dfrac{xy^2 - x^2y^3}{x^3y^3 + x^2y^2 + xy + 1}, \dfrac{x^2y - x^3y^2}{x^3y^3 + x^2y^2 + xy + 1}\right),\ \mathbb{F}_2 = \left(y^2, x^2\right)$.

a) Visa att $\mathbb{F}_1$ är konservativt i $\left\{(x,y) \in \mathbb{R}^2 : 0 < x, -\frac{1}{x} < y\right\}$. (2p)

b) Beräkna det arbete som $\mathbb{F} = \mathbb{F}_1 + \mathbb{F}_2$ uträttar då en partikel förflyttas längs ellipsbågen $C : \begin{cases} x = 2 + \sqrt{3}\cos\varphi \\ y = \sqrt{2}\sin\varphi \end{cases},\ 0 \xrightarrow{\varphi} \pi$. (6p)

5. Beräkna volymen av den kropp som begränsas av ytorna

$$y = 1,\ y = 4,\ y = 2x,\ y = 2x + 1,\ z = 0 \text{ och } z = \frac{\ln y}{1 + (2x - y)^2}.$$ (6p)

6. Funktionen f definieras genom $f(0) = 1$ och $f(x) = \dfrac{\arctan x}{\ln\sqrt{\frac{1+x}{1-x}}}$ för $0 < |x| < 1$.

Visa att funktionen är deriverbar i 0. (6p)

7. a) Definiera inre punkt, öppen mängd och kompakt mängd. (3p)

b) Visa att om $f : \mathbb{R}^2 \to \mathbb{R}^2$ är deriverbar i (a,b) och antar i (a,b) ett lokalt extremvärde så är (a,b) en stationär punkt till f. (4p)

c) Definiera båglängdselementet av en kurva. (3p)

BB

<u>Tentamen i matematiska metoder E1, TMA042, del C, 1999-03-08, kl 14.15-18.15</u>
<u>Hjälpmedel:</u> Inga, ej heller räknedosa.
<u>OBS:</u> Ange linje och inskrivningsår samt namn och personnummer på skrivningsomslaget.
Ange namn och personnummer på varje inlämnat blad du vill ha rättat!

---

1. Låt $F(x,y,z)=\cosh(xz-yz)+\sinh(x+y-z)$ och $P=(1,1,2)$.
a) Ange en ekvation för tangentplanet till nivåytan $F(x,y,z)=1$ i punkten P. (4p)
b) Beräkna riktningsderivatan av F i punkten P i riktningen $\vec{v}=(2,1,2)$. (3p)
c) Visa att nivåytan $F(x,y,z)=1$ lokalt i P är en funktionsyta $z=f(x,y)$. (1p)

2. Beräkna längden av kurvan $C: y^2=x^3$, $0\le x\le 1$ ["Neil's parabel"]. (4p)

3. Bestäm för $0<|y|<x<1$ en funktion $z(x,y)$ som är 0 på Neil's parabel (se uppg.2) och satisfierar $x^3z'_x+x^2yz'_y=y^2$
[ledn: inför de nya variablerna $u=x^2-y^2$, $v=x^2y^{-2}$] . (6p)

4. Betrakta kroppen $K=\left\{(x,y,z): x^2+y^2\le 2500,\ 0\le z\le 15+\frac{x^2}{500}\right\}$.
a) Beräkna K:s volym. (4p)
b) Klockan 12 en vacker vårdag var temperaturen i en punkt (x,y,z) på K:s tak $T(x,y,z)=10^{-3}\left(y^2-xy+500z\right)$ [$^{\circ}$Celsius].
Mellan vilka värden varierade temperaturen på K:s tak då ? (6p)
[K:s tak är ytan $\left\{(x,y,z): x^2+y^2\le 2500,\ z=15+\frac{x^2}{500}\right\}$]

5. Beräkna det arbete som kraftfältet $\mathbb{F}(x,y,z)=(y-z,z-x,-xy)$ uträttar då en partikel förflyttas längs kurvan
$$C:\begin{cases} x=50\cos t\\ y=50\sin t\\ z=15+5\cos^2 t\end{cases},\ -ð \xrightarrow{t} ð\ .$$ (5p)

6. Funktionen $f:\mathbb{R}^2\to\mathbb{R}$ är C^3 i $D: x^2+y^2<1$
och funktionen $$\frac{f(x,y)-1+x^2+4xy+7y^2}{\sqrt{\left(x^2+y^2\right)^3}}$$ är begränsad i D.
Visa att origo är en stationär punkt till f och avgör dess karaktär. (5p)

7. **a)** Vad menas med att en funktion $f:\mathbb{R}^2\to\mathbb{R}$ är differentierbar i (a,b)? (2p)
b) Definiera konservativt kraftfält. (2p)
c) Formulera Taylors formel för en funktion $f:\mathbb{R}\to\mathbb{R}$. (2p)
d) Formulera och bevisa Greens sats. (6p)

Kroppen K (uppgift 4, 5): 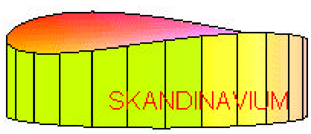

Svar (gamla del C-tentor)

02-01-18:

1a) $3x-4y-z=-1$ **b)** $[-5,5]$ **2)** $(0,0)$: sadelpunkt, $(\frac{1}{3},\frac{1}{6})$: lok. minimipunkt

3b) $f(x,y)=\frac{x^2}{2}\left(\sin xy-\sin\left(\frac{x}{y}\right)^3\right)$ **c)** $2\ln 2$ *a.e.* **4a)** $\frac{2\pi}{3}(4-3\ln 2)\ dm^3$ **d)** ja

5) arbetet är $2(2\ln(2+\sqrt{3})-\sqrt{3})$, kurvans längd är $2\sqrt{3}$ *l.e.*

01-08-24:

1a) $F_v'(1,1,1,1)=\frac{1}{\sqrt{10}}$, F växer i punkten $(1,1,1,1)$ snabbast i riktningen $(3,-7,1,1)$

2b) $z(x,y)=\sin x+\cosh(y\sin x)-y-\frac{1}{2}$ **c)** $\frac{7}{8}\ln 2$ **3)** $2-\sqrt{2}-\ln(\sqrt{6}-\sqrt{3})$

4) $\beta\le 3\alpha$ **5a)** $\sqrt{2}$ resp. $\sqrt{3\sqrt{6}}$ **b)** $x+y=2\sqrt{3}$ **6a)** 0 **b)** π

01-03-05:

1a) $9x+9y-z=8$ **b)** $(0,0)$: sadelpunkt, $(-1,-1)$: lok. maximipunkt

2) $[0,\frac{3\sqrt{3}}{2}]$ **3b)** $f(x,y)=\frac{y^2}{x}e^x$ **c)** $\frac{15}{8}\ln 2$ **4)** 18 **5)** $\frac{1}{4}$

00-01-15:

1a) $\sqrt{2\pi}\,x+\sqrt{2\pi}\,y+z=2\pi$ **b)** $-2\sqrt{\pi}$ **2)** (0,0): sadelpunkt, (3,3): lok. minimipunkt

3b) $f(x,y)=1+xy+x^2y^2+\frac{1}{2}\left(x^2+y^2\right)$ **4b)** $2\sqrt{6}\left(\pi-\frac{2\sqrt{2}}{3}\right)$ **5)** $\ln 2-\frac{3\pi}{8}$

99-03-08:

1a) $z=x+y$ **b)** $\frac{1}{3}$ **2)** $\frac{2}{27}\left(13\sqrt{13}-8\right)$ **3)** $z(x,y)=\frac{y^2}{x^2}\ln\frac{x^3}{y^2}$

4a) 40625π **b)** $[\,7.5^{\circ}, 11.25^{\circ}\,]$ **5)** 1250π **6)** lok. maximipunkt

Ytorna i tentan 01-03-05:

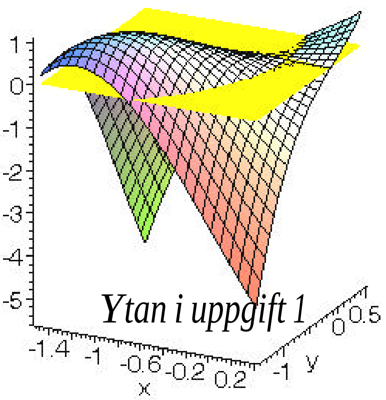

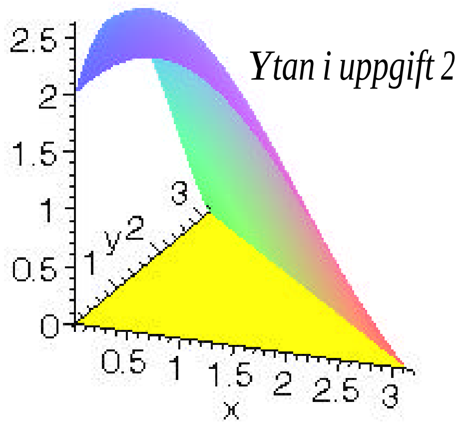

Lycka till

Bernhard